



24.4.2019

Helsingin kaupunginmuseon lausunto Vartiokylänlahden alueen suunnitteluperiaatteiden ja kaavarungon osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

HEL 2018-012524 T 10 03 03

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelu on pyytänyt kaupunginmuseolta lausuntoa Vartiokylänlahden alueen suunnitteluperiaatteiden ja kaavarungon osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Museo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

Suunnittelualue käsittää Vartiokylänlahden ja Broändanpuron ympäristöä Keski-Vuosaaren, Rastilan, Meri-Rastilan, Marjaniemen, Puotilan, Vartioharjun ja Mellunmäen alueella. Etelässä alue rajautuu Ramsinkannakseen ja pohjoisessa Kallvikintiehen. Rakentamisalueet sijoittuvat Vuosaaren sillan ympäristöön Puotilanrantaan, Rastilanrantaan ja Rastilan kartanon alueelle. Alueen pinta-ala on n.339 ha, josta vesialuetta on n.93 ha.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja vuosilta 1959–2015. Niissä alue on merkitty pääosin asuinrakennusten korttelialueeksi sekä puisto- ja lähivirkistysalueeksi. Rastilan leirintäalue ja kartanon ympäristö on merkitty asemakaavassa leirintäalueen korttelialueeksi, Puotilanranta venesataman ja yleisten alueiden korttelialueeksi. Meri-Rastilan suunnitteluperiaatteiden aluerajauksen sisällä oleva alue on pääosin asemakaavoittamaton.

Voimassa olevassa Helsingin yleiskaavassa (2016) alue on merkitty virkistys- ja viheralueeksi sekä asuntovaltaiseksi alueeksi. Meri-Rastilan ja Rastilan puoleista rantaa pitkin on merkitty viheryhteys. Täydennysrakentamisalueista Puotilanranta Meripellontien molemmin puolin on merkitty mereen rajautuvaksi ja osittain nykyiselle vesialueelle ulottuvaksi asuntovaltaiseksi alueeksi (A2), jolla korttelitehokkuus on pääasiassa 1,0–2,0. Myös Rastilan metroaseman ympäristö on merkitty tiivistyväksi asuinalueeksi, jolla tehokkuusmerkintä on metroaseman välittömässä ympäristössä lähikeskusta C3, nykyisen leirintäalueen alueella asuntovaltainen alue A1 (korttelitehokkuus yli 1,8) ja etäämmällä metroasemasta A2 (korttelitehokkuus 1,0–2,0).



24.4.2019

Meri-Rastilassa on voimassa Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava, jossa Rastilanrannan alue on merkitty kerrostalovaltaiseksi asuinalueeksi, puistoalueeksi ja lähivirkistysalueeksi.

Kulttuuriympäristöjen näkökulmasta keskeiset huomioon otettavat arvotihentymät alueella ovat Vartiokylän Linnavuori sekä Puotilan ja Rastilan kartanoalueet. Vartiokylälahden pohjoispuolella sijaitsevan 1300-luvun Linnavuoren 1. maailmansodan linnoitteet ovat valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009). Myös muualla Vartiokylälahden pohjoispuolella sijaitsee 1. maailmansodan aikaisia linnoitteita eriasteisesti säilyneinä. Puotilan ja Rastilan kartanoalueet kertovat alueen pitkästä kulttuurihistoriasta ja molemmat muodostavat merkittävän kartanopuistoalueen. Puotilan kartanon rakennukset on voimassa olevassa asemakaavassa (nro 10720 vuodelta 2000) suojeltu sr-1-merkinnällä. Rastilan kartanolla ei ole suojelumerkintää. Kartanoiden sekä kartanopuistojen suojelumerkinnät tulee määritellä kaavatyön kuluessa yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa.

Puotilan ja Rastilan kartanopuistojen keskeisiä arvoja on selvitetty esim. Helsingin kartanopuistojen inventoinnissa (Näkymä 2017). Etenkin Rastilan kartanon alueen kulttuuri- ja ympäristöhistoriallisten arvojen tunnistamiseksi perusteellisempi selvitys olisi kuitenkin tarpeen. Kaupunginmuseon ja asemakaavoituksen välisissä keskusteluissa tällaisen selvityksen teettämisestä kaavatyön yhteydessä onkin ollut puhetta. Kaupunginmuseo haluaa edelleen painottaa sen merkitystä hankkeen jatkosuunnittelun kannalta. Yleiskaavan linjaama asuntovaltainen alue A1 (korttelitehokkuus yli 1,8) nykyisen Rastilan leirintäalueen paikalle tarkoittaa merkittävää muutosta Rastilan kartanon ympäristön ominaispiirteisiin. Alue on ollut kartanoon kytkeytyvää peltomaisemaa, kunnes 1971 sille perustettiin Rastilan leirintäalue. Helsingin ainoana edelleen toimivana retkeilyalueena sillä on lähes 50 vuoden historia.

Suunnittelualue on maisemallisesti merkittävää merenlahteen rajautuvaa viher- ja virkistysympäristöä. Täydennysrakentamisessa tulee ottaa myös alueen maisemalliset arvot huomioon. Rastilanrannan ja Rastilan kartanon alueen yhteydet merenrantaan ja rannan viheralueen säilyttäminen on kaupunginmuseon mielestä tärkeää. Puotilanrannan venesatamalla on yli 50-vuotinen historia alueella ja sen toiminta on tuottanut alueelle omanlaistaan kulttuuriympäristöä. Osana Helsingin merellistä strategiaa tulee veneilyn edellytyksiä alueella jatkossakin tukea.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta suunnittelualueella sijaitsee kaksi mahdollista röykkiöhautaa (Vuosaaren Merikorttikuja ja Mellunkylän Broända) ja useita osittain tai kokonaan tuhoutuneita historiallisen ajan

**Helsingin kaupunki**

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

3 (3)

24.4.2019

kyläpaikkoja; Rasböle (Vuosaari), Botby (Puotila) ja Borg (Mellunkylä). Näistä kahdessa ensimmäisessä on ollut myöhemmin kartanot. Meri-Rastilassa, nykyisten Vuosaaren siltojen eteläpuolella on sijainnut 1500-lopussa kuninkaallinen laivanveistämö Norsö Bankstad, jonka tarkkaa sijaintia ei tunneta. Broändanpuron kohdalla on ollut aiemmin meriväylä, josta on löydetty veneisiin/laivoihin liittyviä osia. Näihin alueisiin kohdistuvista toimenpiteistä on neuvoteltava Helsingin kaupunginmuseon kanssa.

Kaupunginmuseolla ei ole Vartiokylänlahden alueen suunnitteluperiaatteiden ja kaavarungon osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta muuta huomautettavaa.

Lisätiedot

Petteri Kummala, tutkija, puhelin: 310 36940
petteri.kummala(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö